

טבלת השוואה בין התנועות הלאומיות לתנועה הציונית

פירוט	קריטריונים
הקמת מדינה עצמאית: טריטוריה הייתה מרכיב מרכזי בהתגבשותן של תנועות לאומיות. רוב התנועות הלאומיות הגדירו את גבולות המולדת על פי זיקה היסטורית לשטח מסוים וריכוז בני הלאום שחיו בשטח זה באותו זמן. גם הציונות שאפה להפוך עם ללאום ולהביא להקמת מדינת לאום ריבונית וחיפשה פתרון טריטוריאלי לעם היהודי במולדת ההיסטורית-א". גיבוש הזהות המשותפת לקבוצת בני הלאום: גיבוש הזהות הלאומית והנחלתה היה מרכיב חשוב במאבק הלאומי. ללא תודעה לאומית אין התגייסות למאבק לאומי. גם התנועה הציונית שאפה לגבש זהות משותפת של בני הלאום היהודי ולבסס זהות זו.	מטרות המאבק דומה
התנועות הלאומיות רוב הטריטוריות היו מפוצלות, ושלטו בהן שליטים מקומיים או מעצמות זרות. רוב התנועות הלאומיות דרשו להשתחרר מהכובש הזר בשטחים שבהם היה כבר רוב של בני הלאום.	מטרות המאבק שונה
התנועה הציונית לעומת התנועות הלאומיות הציונות הייתה צריכה להגדיר מהי הטריטוריה שהיא רואה כמדינת לאום ליהודים ולנסות לאחד את היהודים מסביבה. היהודים היו מפוזרים ברחבי העולם כולו וכמהו לטריטוריה שרק מעטים מהם חיו עליה בפועל. היא לא ביקשה להשתחרר מכובש זר אלא לקבל צ'ארטר בחסותו.	

להתעוררות הלאומיות היו כמה גורמים מרכזיים: רעיונות ההשכלה, חילון ורומנטיקה, מהפכה תעשייתית ומודרניזציה, השפעה של תנועות לאומיות אחרות. תהליכים דומים הביאו גם להקמתה של התנועה הציונית: השפעת רעיונות ההשכלה והרומנטיקה, השפעה של תנועות לאומיות אחרות כמו יוון, תהליכים חברתיים שחלו בעקבות המהפכה התעשייתית הובילו את הציונות שביקשה לתת מענה לאומי לבעיית הזהות היהודית. במאה ה-19 עברו יהודי מערב אירופה ומרכז תהליכי עיור וחילון, בין יהודים שהתרחקו מהדת היו מי שחיפשו דרך לשמור על זהות יהודית וגם על החברה היהודית השפיעה המודרניזציה והתפתחות התחבורה שאפשרה העברת מסרים לאומיים.	גורמים לצמיחת התנועות דומה
התנועות הלאומיות האירועים ההיסטוריים שאירעו במאה ה-18: מהפכה צרפתית וכיבושי נפוליאון, אביב העמים המהפכה האמריקאית הם רלוונטים רק לתנועות הלאומיות.	גורמים לצמיחת התנועות שונה
התנועה הציונית בניגוד לשאר התנועות הלאומיות, לצמיחת הלאומיות היהודית היו שני גורמים ייחודיים והם האכזבה מתהליך האמניספציה, התגברות האנטישמיות בארצות השונות, פוגרומים ונקיטת צעדים נגד היהודים בעידוד המשטר במזרח אירופה, שבעקבותיהם חיפשו היהודים פתרון למצוקת הקיום. על התנועה הציונית לא השפיעו האירועים ההיסטוריים שאירעו במאה ה-18	

התנועות הלאומיות פעלו לטיפול תודעה לאומית באמצעות טיפוח סמלים ותרבות לאומית (המנון, דגל), גיבש שפה אחידה ורשמית והפיכתה לשפה משותפת, הקמת מערכת חינוך לאומית, הקמת תנועות נוער, הקניית תכנים לאומיים באמצעות הספרות ועוד. גם התנועה הציונית שאפה לגיבוש קבוצת הלאום באמצעות הקמת מערכת חינוך לאומית שהתבססה על התרבות והשפה העברית כמו הקמת גימנסיה הרצליה, הוקמו תנועות נוער, טופחו סמלים לאומיים יהודים, הוקמו צורות התיישבות חדשות עבריות (הקבוצה, העיר ת"א), הוקם ארגון שמירה עברי ועוד.	תחומי פעולה- טיפוח תודעה לאומית דומה				
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="244 622 762 667">התנועה הציונית</th><th data-bbox="762 622 1150 667">התנועות הלאומיות</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="244 667 762 1198"> בניגוד לתנועות הלאומיות לתנועה הציונית היה אתגר ייחודי מכיוון שהעברית לא הייתה שפת הדיבור היומיומית של שום קבוצה או מעמד מבני העם. היא שימשה ללימודי קודש ותפילה בלבד. הפיצול הלשוני בתוך העם היהודי היה רב יהודי מזרח אירופה דיברו ביידיש, במרכז ומערב אירופה דיברו יידיש ושפות מקומיות, כמו גרמנית. בדרומה של אירופה ובתורכיה דיברו לדינו ושפות מקומיות כמו יוונית, ויהודים רבים אימצו את שפת הסביבה לא רק כאמצעי קשר אלא גם כדי להזדהות עם בני העם שבתוכו ביקשו להשתלב ועם תרבותם ומגמה זו התגברה עם תהליך האמנציפציה באירופה, עם החילון בחברה היהודית וההשכלה בתוכה. </td><td data-bbox="762 667 1150 1198"> לפני צמיחת הלאומיות, ברוב המדינות לא הייתה שפה מדוברת אחת. בחלק מהמקרים הייתה שפה אחת ששימשה כשפה כתובה, אבל בכל מחוז התפתח ניב מקומי ייחודי, שבו דיברו בני אותו מחוז. רוב התנועות הלאומיות לא הצטרפו לחדש את השפה. </td></tr> </tbody> </table>	התנועה הציונית	התנועות הלאומיות	בניגוד לתנועות הלאומיות לתנועה הציונית היה אתגר ייחודי מכיוון שהעברית לא הייתה שפת הדיבור היומיומית של שום קבוצה או מעמד מבני העם. היא שימשה ללימודי קודש ותפילה בלבד. הפיצול הלשוני בתוך העם היהודי היה רב יהודי מזרח אירופה דיברו ביידיש, במרכז ומערב אירופה דיברו יידיש ושפות מקומיות, כמו גרמנית. בדרומה של אירופה ובתורכיה דיברו לדינו ושפות מקומיות כמו יוונית, ויהודים רבים אימצו את שפת הסביבה לא רק כאמצעי קשר אלא גם כדי להזדהות עם בני העם שבתוכו ביקשו להשתלב ועם תרבותם ומגמה זו התגברה עם תהליך האמנציפציה באירופה, עם החילון בחברה היהודית וההשכלה בתוכה.	לפני צמיחת הלאומיות, ברוב המדינות לא הייתה שפה מדוברת אחת. בחלק מהמקרים הייתה שפה אחת ששימשה כשפה כתובה, אבל בכל מחוז התפתח ניב מקומי ייחודי, שבו דיברו בני אותו מחוז. רוב התנועות הלאומיות לא הצטרפו לחדש את השפה.	תחומי פעולה- טיפוח תודעה לאומית שונה
התנועה הציונית	התנועות הלאומיות				
בניגוד לתנועות הלאומיות לתנועה הציונית היה אתגר ייחודי מכיוון שהעברית לא הייתה שפת הדיבור היומיומית של שום קבוצה או מעמד מבני העם. היא שימשה ללימודי קודש ותפילה בלבד. הפיצול הלשוני בתוך העם היהודי היה רב יהודי מזרח אירופה דיברו ביידיש, במרכז ומערב אירופה דיברו יידיש ושפות מקומיות, כמו גרמנית. בדרומה של אירופה ובתורכיה דיברו לדינו ושפות מקומיות כמו יוונית, ויהודים רבים אימצו את שפת הסביבה לא רק כאמצעי קשר אלא גם כדי להזדהות עם בני העם שבתוכו ביקשו להשתלב ועם תרבותם ומגמה זו התגברה עם תהליך האמנציפציה באירופה, עם החילון בחברה היהודית וההשכלה בתוכה.	לפני צמיחת הלאומיות, ברוב המדינות לא הייתה שפה מדוברת אחת. בחלק מהמקרים הייתה שפה אחת ששימשה כשפה כתובה, אבל בכל מחוז התפתח ניב מקומי ייחודי, שבו דיברו בני אותו מחוז. רוב התנועות הלאומיות לא הצטרפו לחדש את השפה.				

התנועות הלאומיות עסקו בפעילות פוליטית – המאבק הלאומי כלל התבטאות פומבית, ספרות ועיתונות, הקמת אגודות, גיוס כספים ועוד. גם הרצל והתנועה הציונית עסקו בפעילות פוליטית שבאה לידי ביטוי בהוצאת ספרים (מדינת היהודים), כינוס קונגרסים (קונגרס באזל), הקמת ארגונים לתנועה הציונית (קק"ל, ההסתדרות הציונית, הוצאו עיתונים (החבצלת, הצבי) ועוד.	תחומי פעולה- פעילות פוליטית דומה				
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="244 1653 762 1697">התנועה הציונית</th><th data-bbox="762 1653 1150 1697">התנועות הלאומיות</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="244 1697 762 2013"> התנועה הציונית לא ניהלה משא ומתן לשחרור או איחוד אלא להשגת צ'ארטר. גם ההסתדרות הציונית, הן בתקופתו של הרצל והן לאחר מותו, ניסתה אף היא להשיג תמיכה בינלאומית במטרותיה ולשכנע מדינות שונות לתמוך בפעילותה באמצעות מו"מ מדיני עם גרמניה, טורקיה, רוסיה ובריטניה ושיתוף אינטרסים. </td><td data-bbox="762 1697 1150 2013"> אופי הפעולה של התנועות הלאומיות הושפע במידה רבה מסוג המשטר הקיים: איחוד מדיני (איטליה, גרמניה) או פירוק אימפריות רב-לאומיות והקמת מדינות לאום חדשות במקומן (יוון). מרבית מהתנועות הלאומיות קיבלו סיוע במאבקן לעצמאות ממעצמות זרות. </td></tr> </tbody> </table>	התנועה הציונית	התנועות הלאומיות	התנועה הציונית לא ניהלה משא ומתן לשחרור או איחוד אלא להשגת צ'ארטר. גם ההסתדרות הציונית, הן בתקופתו של הרצל והן לאחר מותו, ניסתה אף היא להשיג תמיכה בינלאומית במטרותיה ולשכנע מדינות שונות לתמוך בפעילותה באמצעות מו"מ מדיני עם גרמניה, טורקיה, רוסיה ובריטניה ושיתוף אינטרסים.	אופי הפעולה של התנועות הלאומיות הושפע במידה רבה מסוג המשטר הקיים: איחוד מדיני (איטליה, גרמניה) או פירוק אימפריות רב-לאומיות והקמת מדינות לאום חדשות במקומן (יוון). מרבית מהתנועות הלאומיות קיבלו סיוע במאבקן לעצמאות ממעצמות זרות.	תחומי פעולה- פעילות פוליטית שונה
התנועה הציונית	התנועות הלאומיות				
התנועה הציונית לא ניהלה משא ומתן לשחרור או איחוד אלא להשגת צ'ארטר. גם ההסתדרות הציונית, הן בתקופתו של הרצל והן לאחר מותו, ניסתה אף היא להשיג תמיכה בינלאומית במטרותיה ולשכנע מדינות שונות לתמוך בפעילותה באמצעות מו"מ מדיני עם גרמניה, טורקיה, רוסיה ובריטניה ושיתוף אינטרסים.	אופי הפעולה של התנועות הלאומיות הושפע במידה רבה מסוג המשטר הקיים: איחוד מדיני (איטליה, גרמניה) או פירוק אימפריות רב-לאומיות והקמת מדינות לאום חדשות במקומן (יוון). מרבית מהתנועות הלאומיות קיבלו סיוע במאבקן לעצמאות ממעצמות זרות.				

התנגדות לתנועות הלאומיות דומה	כל התנועות הלאומיות סבלו מכמה גורמים פנימיים שעיכבו את מאבקן: מתנגדים בתוך קבוצת הלאום לתנועה הלאומית: הממסד הדתי-כנסייה, תנועות סוציאליסטיות מהפכניות, שליטים מקומיים. גם התנועה הציונית סבלה מהתנגדות פנימית בתוך החברה היהודית - החרדים שראו בלאומיות כפירה, יהודים משתלבים שחששו למעמדם, תנועות אנטי לאומיות יהודיות כגון הבונד, מפלגה יהודית שנאבקה למען אוטונומיה תרבותית ליהודים, ולמען משטר סוציאליסטי ומעוצמת השלטון העות' ששלט בא"י.				
התנגדות לתנועות הלאומיות שונה	<table> <tr> <th data-bbox="775 645 1153 683">התנועות הלאומיות</th><th data-bbox="240 645 775 683">התנועה הציונית</th></tr> <tr> <td data-bbox="775 683 1153 1003"> תנועות לאומיות רבות נאבקו בשליטיהם ומאבקים אלה היו ניסיונות מהפכה עממים או מלחמות בין צבאות לא פעם בהתערבותן של מעצמות זרות. </td><td data-bbox="240 683 775 1003"> התנועה הציונית לא יכלה להיאבק מאבקים אלימים נגד שליטיה של א"י, ופעילותה הן בארץ והן בקהילות היהודיות בגולה הייתה תלויה באופן מוחלט בשליטי המעצמות החוקיים. יכולתה של התנועה הציונית לפעול בא"י ולהגדיל בה את האוכלוסייה היהודית הייתה תלויה בהסכמת השליטים. הסולטאן הטורקי סירב בתוקף למתן צ'ארטר ולקיום פעילות ציונית. </td></tr> </table>	התנועות הלאומיות	התנועה הציונית	תנועות לאומיות רבות נאבקו בשליטיהם ומאבקים אלה היו ניסיונות מהפכה עממים או מלחמות בין צבאות לא פעם בהתערבותן של מעצמות זרות.	התנועה הציונית לא יכלה להיאבק מאבקים אלימים נגד שליטיה של א"י, ופעילותה הן בארץ והן בקהילות היהודיות בגולה הייתה תלויה באופן מוחלט בשליטי המעצמות החוקיים. יכולתה של התנועה הציונית לפעול בא"י ולהגדיל בה את האוכלוסייה היהודית הייתה תלויה בהסכמת השליטים. הסולטאן הטורקי סירב בתוקף למתן צ'ארטר ולקיום פעילות ציונית.
התנועות הלאומיות	התנועה הציונית				
תנועות לאומיות רבות נאבקו בשליטיהם ומאבקים אלה היו ניסיונות מהפכה עממים או מלחמות בין צבאות לא פעם בהתערבותן של מעצמות זרות.	התנועה הציונית לא יכלה להיאבק מאבקים אלימים נגד שליטיה של א"י, ופעילותה הן בארץ והן בקהילות היהודיות בגולה הייתה תלויה באופן מוחלט בשליטי המעצמות החוקיים. יכולתה של התנועה הציונית לפעול בא"י ולהגדיל בה את האוכלוסייה היהודית הייתה תלויה בהסכמת השליטים. הסולטאן הטורקי סירב בתוקף למתן צ'ארטר ולקיום פעילות ציונית.				

מנהיגות דומה	בניגוד לשליטים ולראשי המדינות, שהשתייכו למעמד האצולה ושאו את כוחם מתוקף מוצאם ומגיבוי הכנסייה - מנהיגי התנועות הלאומיות שאבו את סמכותם ממקורות אחרים. רוב מנהיגי התנועות הלאומיות צמחו מקרב הבורגנות, השכבה החברתית שהתפתחה באותה תקופה באירופה. מנהיגי התנועות הלאומיות נדרשו לכבוש ביטוי ויכולות ארגון גבוהות. במקרים רבים השתמשו מנהיגי התנועות הלאומיות ביעילות באמצעי התקשורת שעמדו לרשותם לצורך גיוס ההמונים.				
מנהיגות שונה	<table> <tr> <th data-bbox="775 1413 1153 1451">התנועות הלאומיות</th><th data-bbox="240 1413 775 1451">התנועה הציונית</th></tr> <tr> <td data-bbox="775 1451 1153 1700"> המנהיגים יצאו למאבקים צבאיים עד כדי שפיכות דמים. </td><td data-bbox="240 1451 775 1700"> הרצל פעל באפיקים דיפלומטיים בלבד מול טורקיה, גרמניה, רוסיה ובריטניה, וניסה לשכנע מנהיגים וממשלות בצדקת טיעונו. הוא השתמש בטיעונים ריאליים והסתמך על המצב הפוליטי ועל המצב הדיפלומטי המשתנים כדרך לקידום הרעיון הציוני. הרצל לא יצא למאבקים צבאיים. </td></tr> </table>	התנועות הלאומיות	התנועה הציונית	המנהיגים יצאו למאבקים צבאיים עד כדי שפיכות דמים.	הרצל פעל באפיקים דיפלומטיים בלבד מול טורקיה, גרמניה, רוסיה ובריטניה, וניסה לשכנע מנהיגים וממשלות בצדקת טיעונו. הוא השתמש בטיעונים ריאליים והסתמך על המצב הפוליטי ועל המצב הדיפלומטי המשתנים כדרך לקידום הרעיון הציוני. הרצל לא יצא למאבקים צבאיים.
התנועות הלאומיות	התנועה הציונית				
המנהיגים יצאו למאבקים צבאיים עד כדי שפיכות דמים.	הרצל פעל באפיקים דיפלומטיים בלבד מול טורקיה, גרמניה, רוסיה ובריטניה, וניסה לשכנע מנהיגים וממשלות בצדקת טיעונו. הוא השתמש בטיעונים ריאליים והסתמך על המצב הפוליטי ועל המצב הדיפלומטי המשתנים כדרך לקידום הרעיון הציוני. הרצל לא יצא למאבקים צבאיים.				